

## آیادعا در قرن بیستم مؤثر است؟



دعایکی از دستورات مسلم اسلام و سایر ادیان است، درقرآن مجید وروایانی که از پیشوایان بزرگ مادرین باره رسیده توجه خاصی بموضوع «دعا» شده است بهمین جهت درمواقع مختلف ؛ بعداز نمازهای روزانه، درماه مبارک رمضان مخصوصاً درشبهای قدر ؛ مسلمانان باحالت خضوع وخلوص متوجه درگاه خداوند شده و دعا میکنند . ولی باید دید نظر افرادی که اصولاً بااین تعلیمات آشنائی ندارند دراین باره چیست ؟ و درباره دعا چگونه قضاوت میکنند ؟ .

فرض کنید چنین کسی درکنار مسجدی دریکی ازشبهای قدر درتاریکی شب ناظر یکی ازپرشودترین هیجاناتمذهبی وغوغای خداخدای مردم باشد باخودچه خواهدگفت ؟ اودرحالیکه ندای فطرت بیدارش خواه ؛ ناخواه تحت تأثیرش قرار داده سعی میکند اعصاب و احساسات خودرا کنترل نموده و بگوید در دنیاایک قدرت علم و دانش پرده از روی مجهولات برداشته راز تمامعجائب باتدیرت این سرپنجه فاش و آشکارا گردیده دیگر مفهومی برای دعا باقی نیست فقر و بیچارگی را باید با ایجاد کار و تأسیس کارخانه برطرف کرد، نه بادعا و شب زنده داری در گوشه مسجد ؛ باید امراض خطرناک مانند سل استخوانی و زخمهای چرکین و سرطانی را باشکافتن و عوض کردن استخوان و عمل جراحی درمان کرد نه باگریه و زاری . این ایرادی است که عده ای پیش خود درباره دعای میکنند . اینک بایستی برای روشن شدن معنای حقیقی دعا در اسلام و اینکه آیا در قرن بیستم و دوره طلایی علم و دانش جایی برای دعا باقی است یا نه چند موضوع را مورد بحث قرار داد :

### ۱ - نتیجه دعا از نظر روانی

بارها برای همه ما اتفاق افتاده که درزندگی معمولی و کارهای روزانه خود با مشکلات و گرفتاریهای گوناگونی روبرو شده ایم و بعد از کوششهای فراوان وجدیت های خسته کننده نتوانسته ایم آن مشکل را از میان برداشته و برای آن چاره ای کنیم ، مریض

مورد علاقه داشته ایم که تلاش بی حساب و مداوای ممتد مفاقد بر شفای او نبوده است یا در فقر و فشار مخارج افتاده و راههای مختلفی که برای فرار از این بلا و بدبختی هادر نظر بوده همه متأسفانه بی نتیجه مانده و یک حالت تأثر شدید و ریشه دار در ما بوجود آمده و بحکم هم بستگی میان حالات روحی و بدنی کم کم وضع عمومی بدن نیز مختل شده ، وجه بسامین اضطراب و هیجانان درونی باعث اختلالاتی در وضع تنفس و گردش خون و بالاخره بالارفتن فشار خون و ترشحات افراطی درونی بدن شود .

در همین وقت است که انسان بالفطره حس استعداد از دیگران در او زنده شده و گاهی تنها بیان گرفتاری آنهم توأم با ریزش اشک که در اصطلاح مردم گلایه و شکوه نامیده میشود برای شخص گرفتار و مغموم بهترین کمک و معین است ، در اینجا پیدایش رفیق و دوستی که با کمال صمیمیت حاضر باشد بدردها و پیش آمدهای او گوش دهد فصل تازه ای در زندگی او میگشاید ، و در همین موارد است که روان شناسان بما اصرار میکنند که بشکوه های افراد عصبانی و غصه دار گوش دهید و کاری نکنید که شخص گله کننده حس کند بمطالب و کلمات او بانظری اعتنائی نگاه میکنید مخصوصاً اطباء در بعض موارد تجویز میکنند که شخص متأثر و مغموم برای تجدید فعالیت های عصبی خود شدیداً گریه کند .

باتوجه باین نکته که در اغلب موارد دعا برای رفع گرفتاری و حوائج است باید گفت دعا متضمن تمام این نتایج روانی بلکه این مراحل را بنحو کاملتری اجرا میکند زیرا علاوه بر آنچه گذشت که بیان غم و اندوه کمک بزرگی بوضع روحی شخص گرفتار میکند؛ از آنجا که بمقیده دعا کننده مخاطب کسی است که قادر است شخص مغموم را از این گرفتاری نجات دهد و هیچ کاری از محیط قدرتش بیرون نیست و زمانی برای فوت شدن کار از دست قدرتش تصور نداشته و اغراض شخصی در منویانش راه ندارد؛ تأثیر این دعا در تسکین روح و تجدید قوای روحی بسیار مفید و پرارزش است ، حالت تسکین و آرامشی که بعد از دعاهای توأم با گریه و تضرع برای شخص پیدا میشود برای همگان واضح و آشکار است ، خلاصه دعا برای شخص گرفتار یک امر فطری است زیرا در آن موقع است که او بیش از همه چیز به یک اطمینان خاطر و تجدید قدرت روحی از دست رفته محتاج و حتی گاهی تا سرحد حفظ جان و نجات شخص مغموم از مرگ حتمی دعا و تضرع مؤثر است .

### ۴- رفع يك اشتباه روشن

اغلب ایرادهائی که بردستورات مذهبی از طرف بعضی از افراد بی خبر وارد میشود ناشی از این است که آن دستوربان صورت که وارد شده برای ایشان روشن نشده و یادداشت

از طرف بعضی از افراطیون مسلمان تفسیرهای بیجا و ناروا در مورد آن شده است ، اینها گمان کرده اند که اگر در اسلام برای دعا دستور اکید داده شده معنایش این است که مثلا شخص فقیر کاروزندگی را بگذارد و برود در گوشه مسجد برای مخارج زوزانه خود دعا کند تا از سقف مسجد پولی برای او بر زمین بریزد ؛ یا اگر کسی مریض است بدون مراجعه بدکتر و خوردن دوا متوقع باشد که فقط دعا درود و مرض او را علاج کند، و همینگونه اشتباهات سبب شده که يك سلسله ایرادهای بی جا بجایانی دستورهاى اسلام بنمایند با اینکه این گمان يك تهمت و روشن و يك افتزای واضح است ؛ در هیچ جای دستورات مذهبی دعا جانشین کار و کوشش و عوض دوا و دکتر معرفی نشده است، و جوب مراجعه بدکتر در پاره ای از موارد و احترام کار برای تهیه معاش و توسعه زندگی جزو برنامه های قطعی و ضروری اسلام است ، بلکه اگر کسی از تمقیب کار برای تهیه مخارج روزانه خود و خانواده اش کوتاهی کند و یا آنکه در موارد امراض خطرناک از مراجعه بدکتر خودداری نماید بحکم قوانین اسلام فاسق و دعای چنین شخصی از نظر مذهبی بی ارزش است .

### ۳- در کجا و چه شرائطی باید دعا کرد؟

اگرچه بحث در اطراف تمام موارد و شرح شرائط دعا از حدود این مقاله بیرون بوده و محتاج بتفصیل جداگانه ایست ولی بنحو اجمال باید گفت لزوم دعا در مواردیست که یا از حدود قدرت ظاهری بشر و از طریق روابط عادی اشیاء خارج باشد و یا دست رسی بآن روابط برای شخص بسیار مشکل و فاصله با آن مرحله بسیار دور و مستلزم ترك عادات معمولی و گذشت های فوق العاده است ، در این موارد است که باید برای رفع گرفتاری و رسیدن بمقصد دست نیایش را بدرگاه خداوند عالم بلند نموده و حل مشکل را از او طلبید، آنهم بشرط آنکه دعا کننده شخصی خوش نیت و نیک رفتار و از مخلوقات نظر برداشته و بخداوند ایمان کامل و بقدرت بیحد و حساب اذاعتراف و اقرار داشته باشد .

### ۴- راستی دعا تاثیر میکند

اگر شرائط دعا و مورد آن مطابق دستورات مذهبی شده شککی نیست که دعا مؤثر و مفید است اغلب آنهاست که بامجالس دعا های دینی سروکار بیشتری داشته اند شاید هر کدام موارد متعددی از تاثیر دعا را دیده و یا از بزرگان اسلام شنیده اند و مادر این مورد برای آنکه بهتر توانسته باشیم توجه خوانندگان جوان و روشن فکر این مجله را جلب نمایم از تمام قضایا و مطالبی که در این باره دیده و شنیده و در کتابها خوانده ایم صرف نظر نموده

قطب‌بند کر آنچه که یکی از شخصیت‌های بزرگ علمی جهان (۱) «دکتر آلکسیس کارل» در کتاب انسان موجود ناشناخته (صفحه ۱۴۱ - ۱۴۲) نقل کرده اکتفامیکنیم او میگوید: «بعضی فعالیت‌های معنوی ممکن است با تغییرات تشریحی و عملی بافتها و اعضاء توأم گردد این کیفیات در موارد مختلفی دیده میشود که مابین آنها باید حالت نیایش (دعا) را نام برد نیایشی که با نتایج شفای عضوی همراه میگردد خصایصی دارد اول آنکه باید کاملاً یثابته باشد همانطوری که مرمر بجمسه ساز و پارچه به نقاش تسلیم میشود آدمی نیز خود را بعبادت اوند میسپارد و در عین حال عنایت او را طلب میکند و حاجات خود و مخصوصاً همنوعان خود را عرضه میدارد؛ عموماً آنکسیکه برای دیگران دعا میکند نجات مییابد، شرط ضروری این نیایش و ارستگی از خود یعنی مرتبه‌عالی تزکیه نفس است؛ گاهی دعا کیفیت عجیبی را بر میانگیزد که باید بآن معجزه نام داد، در هر کشور و در هر عصر مردم به کیفیت معجزه و درمان کم و بیش سریع بیماری‌ها در زیارتگاهها و بعضی اماکن مقدسه معتقد بوده اند ولی در دنباله ترقی بزرگ علوم در قرن نوزدهم پایه‌این اعتقاد یکباره سست گردیده، و عموماً امکان وجود معجزه در گذشته و حال رد شده؛ معیناً این امر با مشاهداتی که در دست داریم باید مورد غور و تأمل قرار گیرد، موارد زیادی از این مشاهدات بوسیله مؤسسه پزشکی «لورد» جمع آوری شده است اطلاعات کنونی مادر باره تأثیر فوری نیایش (دعا) در شفای امراض روی شرح حال بیمارانی که از امراض گوناگونی چون سل استخوانی و صفائی دمل سرد سلی، زخم‌های چرکین، سل پوستی؛ سرطان و غیره درمان یافته اند متکی است.

چگونگی معالجه نوزادین بیماران تفاوت زیادی ندارد اغلب درد شدید بی‌احساس و سپس شفای کامل فرامیرسد بعد از چند ثانیه و با چند دقیقه و حداکثر چند ساعت زخمها جوش میخورد و علامت عمومی بیماری از بین میرود و اشتهای مریض باز میگردد، گاهی اختلالات عملی پیش از ضایعات عضوی از بین میرود برای آنکه تغییر شکل استخوانی در بیماری پوت و با عاقد ه‌های لنفاوی سرطانی بحال طبیعی بر گردد اغلب دو یا سه روز وقت لازم است

(۱) اطلاع بیشتر از مدارج علمی صاحب این کتاب اهمیت این مطلب را زیادتیر نموده و شدت اعتقاد او را بآنچه نقل کرده بهتر هویدامیکند زیرا او دارای جوایز متعدد و افتخارات علمی فراوانی است ما مخصوصاً توجه جوانان افراطی در باره تمدن جدید را باین کتاب و بالاخص شرح حال و مراتب علمی صاحب آن (صفحه ۹ - ۲) جلب و توصیه میکنیم.

این شفای معجزه آسا بخصوص با سرعت عجیب التیام ضایعات عضوی مشخص است و شکی نیست که میزان آن خیلی بیشتر از حد طبیعی میگردد ، تنها شرط ضروری برای ایجاد این کیفیت عجیب نیایش است ولی ضرورت ندارد که خود بیمار دعا کند یا اینکه مؤمن (بیمار) بقیده مذهبی باشد ، بلکه کافی است که کسی در کنار او در حال دعا بسربرد چنین اعمالی معانی بزرگی دارد و بوجود بعضی روابط مجهول بین فعالیت‌های روانی و عضوی اشاره میکند و از اهمیت تجربی فعالیت‌های معنوی که توجه متخصصین بهداشت و پزشکان و مریبان و علمای اجتماع شناس با آنها معطوف نشده است سخن میگوید و دنیای تازه‌ای در برابر ما میگشاید .

ملاحظه میفرمائید یک نفر دانشمند بزرگ چگونه اعتراف کرده و معتقد است که تنها شرط ضروری برای شفای این امراض خطرناک دعا است متأسفانه توجه علمای بزرگ تمدن جدید هنوز بساین مطالب معطوف نشده با اینکه شایان کمال اهمیت است مانیز تنها تقاضایمان از جوانان روشن فکر مسلمان این است که درباره امور مذهبی زود قضاوت ننموده و در تمام مباحث مذهبی با دانشمندانی که قادر بر پاسخ ابراد و اشکالات وارده هستند قبل از قضاوت تماس بگیرند .

دکتر سید محمد جزائری

از آبادان

در حدیثی است که پیغمبر اسلام (ص) را عقرب گزید آنحضرت فرمود  
آب نمک آوردند و دست مبارک را در آن ظرف قرار داد و فرمود خدا لعنت  
کند عقرب را که پیغمبر رحمت را میگزرد !

امروزه نام سرم «فیزیولوژی» را هر کس شنیده و میداند که معلولیت  
از آب و نمک طعام بمیزان ۹ گرم نمک و ۱۰۰۰ گرم آب یعنی معلول از ۹ در  
هزار نمک و آب درست شده .

سرم فیزیولوژی را برای شستشوی زخم ها بکار میبرند در مار گزیدگی و  
عقرب زدگی و سوختگی و جاها ای که زخم باشد ، بنابراین آن حضرت از تأثیر  
آب نمک اطلاع کافی داشته و این علم است خدائی !